

Morten Melby
2350 Nes

Son 1.07. 16

Klumpkvalitet og planting av store trær

Jeg har blitt informert om Deres og anleggartner Lundetre's lite flatterende omtale av min forskning på dette felt under en befaring i Trondheim 27/06/16. Det tåler jeg godt sjøl om det kommer fra så 'autoritative' kilder, men grøntanleggsnæringen tåler det slett ikke. Til det er det altfor mange døde, halvdøde og misdanna trær rundt om på kirkegårder, parker og ikke minst i by- og trafikkmiljø. Slik informasjon kan derfor ikke stå uimotsagt. Jeg vedlegger noen egne forskningsresultater samt internasjonale. Vedlegg av dette brev og informasjon går også til Norsk Gartnerforbund. Jeg forventer ellers at også dere kan dokumentere deres synspunkter.

Første gang jeg tok opp dette problemkomplekset var i 1996 - etter en orienterende studie initiert av Oslo Vegkontor. Resultatene var såpass oppsiktsvekkende at kontoret innkalte alle sine potensielle leverandører for å informere. Over 60 fagfolk fra alle grøntanleggsmiljø deltok, men finner ikke deres navn blant deltakerne.

Når jeg først er i 'siget' og med kontakt til lederen av E-plant, kan jeg ikke unnlate å kommentere den ensidige satsningen på norske innlandsøkotyper på populasjonsbasis. I skogbruket foregår praktisk talt all småplanteproduksjon i dag med utgangspunkt i testa halvsøskenmateriale fra frøplantasjer.

Også vi startet halvsøskenstudiene først på 70-tallet - i furu fra Skjåk, fortsatte på 80-tallet og fikk i 1985 i samarbeid med Nordisk genbank i gang en nordisk halvsøskenstudie i skandinaviske grøntanleggstrær. Resultatene var overraskende. Av over 100 halvsøskengrupper, var det ingen innlandsøkotyper som holdt mål, bare avkom etter importerte eldre mortrær ble anbefalt for dyrking. I dag har vi en epigenetisk forklaring på fenomenet (vedlegg).

Ingen av de utvalgte halvsøskengrupper ble satt i produksjon. E-plant fortsatte markedsføring av sine innlandsøkotyper. Resultatet ser vi i dag med hundrevis av døde og misdanne hengebjørk, rogn, spisslønn mfl. F.eks er det langs E6 fra Oslo til Svinesund fjernet minst 500 trær dels pga feil økotype men ikke minst grunnet for djup planting - opptil 30 cm. Bare i Teisenkrysset er det frodige fine trær. Instituttet var der i samarbeid med nyutdannet landskapsarkitekt ansvarlig for riktig planting.

Jeg håper at dere begge tar til 'vettet' både med hensyn til plantekvalitet/planting og bruken av innlandsøkotyper tilpasset stabile vintre i en tid med store klimaendringer. I følge Meteorologisk Institutt må vi i Norge, dette århundre forvente en økning i gjennomsnittstemperatur på 4.6° +/- 1.5° mest i nordområdene. Og med svært ustabile vintre og økende fytosanitært press blir det da vanskelig å være 'kontinentale trær'. Vi trenger trær tilpasset vårt 'nye' klima/miljø, økotyper 'flyttet' nord-/innover i landet.

Atle Håbjørg dr.agr/dr.sci
prof. emeritus

Krokstrandv. 51,1555 Son